Sa?l?k Yönetiminde Öz Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sa?l?k Yönetiminde Öz Yeterlilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29920

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sa?l?k Yönetiminde Öz Yeterlilik Ölçe?i (SYÖYÖ), orijinal ad? Self Rated Abilities for Health Practices Scale (SRAHP) olan psikometrik arac?n Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, bireylerin kendi sa?l?klar?n? yönetme becerilerine dair alg?lad?klar? öz yeterlilik düzeylerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çal??malar? Nuran Nur Aypar Akba? ve M. Alu? Tokat taraf?ndan 2021 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Adaptasyon çal??mas?, özellikle gestasyonel diyabet tan?s? alm?? kad?nlardan olu?an bir örneklem üzerinde yürütülmü?tür. Bu çal??ma ile ölçe?in Türk kültüründeki sa?l?k uygulamalar? ba?lam?nda güçlü psikometrik özellikler sergiledi?i ve sa?l?k profesyonelleri ile ara?t?rmac?lar için güvenilir bir de?erlendirme arac? oldu?u gösterilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k yönetimi, öz yeterlilik, SRAHP, gestasyonel diyabet, psikometrik özellikler, uyarlama, sa?l?k davran???.

Yazarlar

Nuran Nur Aypar Akba?, M. Alu? Tokat.

Amaç

Sa?l?k Yönetiminde Öz Yeterlilik Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin günlük ya?amlar?nda sa?l?kl? davran??lar? sürdürme ve yönetme kapasitelerine yönelik inançlar?n? nicel olarak ölçmektir. Bu, diyet, egzersiz, hastal?k takibi ve tedaviye uyum gibi kritik sa?l?k uygulamalar?nda ki?isel yeterlilik alg?s?n? belirlemeyi içerir.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal SRAHP ölçe?inin Türk popülasyonunda kültürel olarak geçerli ve dilsel olarak uygun bir ?ekilde kullan?labilmesini sa?lamay? hedeflemi?tir. Bu, özellikle kronik veya geçici sa?l?k durumlar?nda (örne?in, gestasyonel diyabet) hastalar?n kendi kendine bak?m ve yönetimdeki öz yeterlilik düzeylerini güvenilir bir ?ekilde saptamak için önemlidir.

Yap?

Ölçek, sosyal bili?sel teorinin merkezi bir kavram? olan öz yeterlilik yap?s?n? ölçmektedir. Sa?l?k ba?lam?nda, bu yap?, bireyin sa?l?k hedeflerine ula?mak için gerekli eylemleri ba?ar?yla organize etme ve yürütme yetene?ine olan güvenini yans?t?r.

Ölçek maddeleri, bireylerin kendi sa?l?klar?n? aktif olarak yönetme, hastal?k risklerini azaltma ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

genel iyilik hallerini sürdürme yeteneklerine odaklan?r. Bu yap?, motivasyon, davran??sal niyet ve sonuç beklentileri üzerinde güçlü bir belirleyici olarak kabul edilir.

Geçerlik

Sa?l?k Yönetiminde Öz Yeterlilik Ölçe?i'nin geçerlik analizleri, Aypar Akba? ve Alu? Tokat (2021) taraf?ndan yay?mlanan "The Psychometric Properties of the Turkish Version of Self Rated Abilities for Health Practices Scale (SRAHP) in the Gestational Diabetes Sample" ba?l?kl? makalede detayl?ca aç?klanm??t?r.

Çal??ma, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve ölçüt ba??nt?l? geçerli?ini destekleyen bulgular sunmu?tur. Elde edilen sonuçlar, ölçe?in Türk kültüründe sa?l?k uygulamalar?ndaki öz yeterlili?i do?ru ve amaca uygun bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Geçerlik katsay?lar? ve kullan?lan istatistiksel yöntemler orijinal kaynakta incelenebilir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik incelemeleri de adaptasyon makalesinde belirtilmi?tir. Güvenirlik, ölçe?in tutarl?l???n? ve ölçümde hata oran?n?n dü?üklü?ünü ifade eder.

Makalede sunulan psikometrik özellikler aras?nda iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) yer almaktad?r. Elde edilen yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve Sa?l?k Yönetiminde Öz Yeterlilik Ölçe?i'nin Türk örnekleminde güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, adaptasyon çal??mas? kapsam?nda incelenmi?tir. Faktör analizi, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen alt boyutlar?n? ortaya ç?karmay? amaçlam??t?r.

Faktör analizi sonuçlar?, orijinal ölçe?in boyut yap?s?n?n Türkçe formda ne ölçüde korundu?unu veya farkl?la?t???n? göstermektedir. Bu analizlerin ayr?nt?lar? ve istatistiksel sonuçlar? (özde?erler, varyans aç?klama oranlar? vb.) ilgili akademik yay?nda aç?klanm??t?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Çeviri ve Kültürel Adaptasyon)

Format: Likert Ölçe?i.

Language Available: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal SRAHP).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Population Group: Yeti?kinler, Klinik Örneklem.

Age Group: Belirtilmemi? (Ancak adaptasyon çal??mas? gestasyonel diyabetli yeti?kin kad?nlar üzerinde yap?lm??t?r).

Population Details: Gebelik diyabeti tan?s? alm?? kad?nlar örneklemi.

Test Methodology: Yan?tlar, alg?lanan yeterlilik düzeyine göre 5 dereceli bir Likert Ölçe?i kullan?larak toplan?r:

0 = **Asla**
1 = **Az**
2 = **Biraz**
3 = **Ço?unlukla**
4 = **Tamamen**

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k, öz yeterlilik, SRAHP, gestasyonel diyabet, ölçek, Likert Ölçe?i, psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: nuraypar@gmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?im E-postas?).

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2021 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik veya klinik amaçl? kullan?m? için gerekli izinlerin sorumlu yazar Nuran Nur Aypar Akba? ile belirtilen e-posta adresi üzerinden ileti?ime geçilerek al?nmas? tavsiye edilmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi makalede aç?kça belirtilmemi?tir.

Ölçe?in uygulanabilir format? makaleye ek olarak sunulmu?tur. Orijinal PDF dosyalar? a?a??daki ba?lant?lardan indirilebilir:

saglik-yonetiminde-oz-yeterlilik-toad.pdf
saglik-yonetiminde-oz-yeterlilik-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Aypar Akba?, N.N. ve Alu? Tokat, M. (2021). The Psychometric Properties of the Turkish Version of Self Rated Abilities for Health Practices Scale (SRAHP) in the Gestational Diabetes Sample. *Nigerian Journal of Clinical Practice.* XXX. doi: 10.4103/njcp.njcp_578_20.

Sa?l?k Yönetiminde Öz Yeterlilik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçe?in tam içeri?i ve uygulama talimatlar? için Aypar Akba? ve Alu? Tokat (2021) taraf?ndan yay?mlanan orijinal akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir. Makaleye ek olarak ölçe?in uygulanabilir format?n?n eklendi?i belirtilmi?tir.

Ölçek, bireylerden sa?l?k uygulamalar?ndaki yeterlilik alg?lar?n? 5 dereceli bir Likert Ölçe?i üzerinde de?erlendirmelerini istemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM